

הנה התעופף כוכב מאיר — ואיננו. האם לא רץ כוכב זה לקרוא למלאך שיבקע את השמים?...

הנשים יושבות ומדברות, הן אינן יודעות סוד זה שאני נושא בלבי. הגם זקנתי אינה יודעת? ואולי מחכה גם היא לאותו הרגע?...

אני משפשף בעיני שלא אישן. וחוזר ומסתכל למעלה ומחכה... שקט ודממה... והנה רעדה... שנים שאינם נראים לי אוחזים ביריעת השמים משני קצותיה ומנערים אותה — והכוכבים מתנערים ונופלים ממרום כמטבעות של זהב... זה מושך לכאן, והשמים נמתחים ונקמטים, עוד מעט ויקרעו לחצאין... הנה הם נבקעים... נבקעו — ומן הקרע אור אדום, אור ברק, הבהיק פני תבל...

— "ייבנה בית המקדש! ייבנה בית המקדש!" — קוראה זקנתי. גם אני חפץ לקרוא כך, ואיך... ואני רואה שכבר האיר היום, ואני שוכב לא בחוץ אלא בבית, וקו שמש אדמדם נופל על פני... זקנתי יושבת כבר על השק, והשכנות יושבות לרגליה, והיא קוראה לפניהם את המשך הסיפורים על חורבן בית המקדש...

שקוע באבלו

בליל תשעה באב, כאשר התחיל החזן לקרוא "איכה ישבה בדד העיר", הרים רבי אברהם המלאך, בנו של המגיד ממזריטש, שישב בין הקוראים, את קולו וזעקו: "איכה" ומיד נשתתק כשראשו בין ברכיו. החזן כבר סיים את הקינות, המתפללים חזרו לבתיהם, ור' אברהם נשאר וראשו בין ברכיו. כך מצאוהו למחרת שקוע באבלו. (עפ"י מ. בוכר).

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

אליכם, עדה קדושה, אשאל מכם שאלות,
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח אוכלים מצות ומרורים
עתה הלילה הזה שבוענו בון ומרורים,
על הרג הפשרים, ועל זרע ישרים?
— על פן בבכי תמרורים, אשאל קולי בחולות.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח שלחן ערוף בשמחה,
עתה בעונותינו בליל זה קול אנחה?
— אהה כי לא מצאנו לכף רגלנו מנוחה,
אוי כי באה צרה, על פן אשכח מחולות,

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח שותים כוסות בברכה,
עתה אנחנו בליל זה נקרא מגילת איכה?
— איכה בגלות ושבתתי ובאתי ארץ מבוכה,
לכן אני על ככה אעורר קול יללות

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח קוראים תמיד הגדה
עתה נאמר בליל זה, כפי תמרור וקפדה
— אויה כי גרתי משך ובאה עת סקדה
אוי על קריה חמודה ועל בתי תפלות,

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח נגמר תמיד ההלל
עתה אנחנו בליל זה נהי מספר ויגלל?
— כי בעונותינו עתה לא נוכל להתפלל
כי בית מקדש מתחלל, וגם הרגו בתולות,

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

מדוע בליל פסח אומרים "שפוך" בזמרה
עתה בליל זה שתינו לען רש ומרה?
— אוי, כי שמחה נעדרה, דרכי ציון אכלות,
הלילה הזה מכל הלילות!

התנחמו בגלות, בגים יושבים בציון,
ארוממכם משפלות, אכין עבודת ציון!
אבנה ניה אפריח, או תשמחו בגילות
[הלילה הזה מכל הלילות!]

(על פי "סדר ארבע צומות" ווינציאה תצ"ו)

מה נשתנה הלילה הזה — ליל תשעה באב חל תמיד באותו יום של ליל הסדר (לפי סימן אתכ"ש — בא' של פסח חל יום תשעה באב). בחולות — בחיל ופחד. באתי ארץ מבוכה — לארץ של מבוכות וצרות. קפדה — אסון, כליון. כי גרתי משך וכי — (תהילים ק"כ, ה) כי גרתי עם זכרים, כלומר הלכתי בדרכי הגויים ולכן באתי כל הצרה. נגמור תמיד ההלל — סרקי "הלל" השלם. אומרים, שפוך, בזמרה — "שפוך חמתך על הגויים" וכי. לען — לענה. ראש ומרה — צמחי ארס ומרירות. התנחמו בגלות — ה' סוגה לעמו ומנחמם. [הלילה הזה מכל הלילות] — תוספת זו אינה בספרים.